

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea hotărârii Guvernului nr. 690/2018
pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea
statutului de producător eligibil mare

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Modificările propuse au ca temei prevederile art. 10 lit. k) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care conferă Guvernului atribuția de a aproba și actualiza cadrul de reglementare privind procedurile de licitație pentru oferirea statutului de producător eligibil mare. Elaborarea prezentului proiect de hotărâre a Guvernului, rezultă și din aprobarea Dispoziției a Guvernului nr. 64-d/2025 privind aprobarea Planului de acțiuni pentru organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025-2026. De asemenea acțiunea respectivă se regăsește sub nr. 73 din Anexa A al Clusterului 4 din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin HG nr. 306/2025 Proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 690/2018 privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare este necesar pentru respectarea angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Scrisoarea de intenție semnată cu Comisia Europeană la 4 februarie 2025. Guvernul s-a angajat să organizeze, până la sfârșitul anului 2025, licitații cu componenta de stocare pentru producători eligibili mari. În acest sens, Dispoziția Guvernului nr. 64/2025 a aprobat planul de acțiuni pentru perioada 2025–2026, una dintre sarcini fiind ajustarea Regulamentului licitațiilor. Pentru a reuși lansarea unei noi licitații până la sfârșitul anului 2025, Hotărârea Guvernului va intra în vigoare la data publicării acesteia în Monitorul Oficial, acțiune ce va permite Comisiei de licitații să inițieze procesul de adoptare a unei noi documentații de licitații.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În decembrie 2022, Consiliul Ministerial al Comunității Energetice a adoptat Decizia nr. 2022/02/MC-EnC privind modificarea Deciziei nr. 2021/14/MC-EnC și actualizarea Anexei I la Tratatul de instituire a Comunității Energetice prin includerea Directivei (UE) 2018/2001, Directivei (UE) 2018/2002, Regulamentului (UE) 2018/1999, Regulamentului Delegat (UE) 2020/1044 și Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1208 în acquis-ul comunitar al Comunității Energetice. Prin această decizie au fost introduse ținte obligatorii pentru anul 2030, aplicabile inclusiv Republicii Moldova, în domenii precum eficiența energetică, energia din surse regenerabile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, după cum urmează: • ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final de energie – minim 27% în anul 2030; • consumul total de energie primară – cel mult 3000 ktep în anul 2030; • consumul final de energie – cel mult 2800 ktep în anul 2030; • reducerea emisiilor nete de gaze cu efect de seră cu 68,6% în anul 2030 comparativ cu anul 1990, până la nivelul de 9,10 Mt CO₂ echivalent. Suplimentar, la 4 februarie 2025, Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană au semnat o Scrisoare de intenție, prin care autoritățile naționale și-au asumat explicit

angajamentul de a lansa, în anul 2025, licitații pentru acordarea statutului de producător eligibil cu stocare, ca parte a eforturilor de accelerare a tranziției către energia verde și de consolidare a unui cadru transparent și competitiv pentru investiții. În acest sens, a fost adoptată Dispoziția Guvernului nr. 64/2025, care aprobă Planul de acțiuni privind organizarea licitațiilor pentru acordarea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025–2026, stabilind etapele legislative, tehnice și instituționale necesare.

Astfel, promovarea prezentului proiect de act normativ se înscrie în logica de implementare a angajamentelor asumate la nivel guvernamental și urmărește evitarea riscurilor de neîndeplinire a obligațiilor internaționale, precum și menținerea încrederii investitorilor în capacitatea Republicii Moldova de a implementa reforme sustenabile în sectorul energetic.

În anul 2024 au fost demarate primele proceduri de licitație pentru oferirea statutului de producător eligibil mare, în baza Regulamentului aprobat prin HG nr. 690/2018. Iar prin Hotărârea Guvernului nr. 494/2025 privind oferirea statutului de producător eligibil mare, Guvernul a aprobat rezultatele licitațiilor cu privire la acordarea statutului de producător eligibil mare, cu o capacitate totală de 165 MW.

Procedura de calificare a confirmat un interes major al investitorilor. După etapa de calificare a ofertelor tehnice au rămas 8 oferte cu o putere totală de 219,5 MW pentru energia eoliană, iar pentru energia solară au fost calificate 24 de oferte cu o capacitate totală de 161,15 MW. În urma desfășurării licitațiilor, ofertele câștigătoare pentru centralele electrice eoliene reprezintă proiecte noi, care urmează a fi date în exploatare în termen de 36 de luni de la data publicării Hotărârii Guvernului nr. 494/2025 privind acordarea statutului de producător eligibil mare. În ceea ce privește energia solară, trei dintre proiectele declarate câștigătoare erau deja existente și în exploatare, iar alte trei sunt proiecte noi, pentru care au fost prezentate documentele de conformitate eliberate de ANRE.

Prețurile medii ponderate rezultate în urma licitațiilor au fost inferioare plafoanelor stabilite inițial, respectiv circa 67,2 EUR/MWh (1,3280 MDL/kWh) pentru energia eoliană și circa 59,1 EUR/MWh (1,1679 MDL/kWh) pentru energia solară. **Aceste rezultate confirmă faptul că mecanismul de licitație a contribuit la obținerea unor tarife competitive, în favoarea consumatorilor și a pieței.**

Impactul acestor investiții este semnificativ. Contribuția la atingerea obiectivului național de a asigura până în anul 2030 o cotă de 30% a energiei din surse regenerabile în consumul final de energie electrică este estimată la circa 5,6% pentru parcurile eoliene și 1,8% pentru centralele fotovoltaice. Valoarea totală a investițiilor private atrase depășește 190 milioane euro, iar în faza de construcție se estimează crearea a aproximativ 400 de locuri de muncă echivalente cu normă întreagă, la care se adaugă circa 40 de locuri de muncă permanente pentru exploatare și întreținere. De asemenea, reducerea emisiilor de CO₂ este estimată la aproximativ 1.368.000 tone, ceea ce va contribui la realizarea obiectivelor de mediu și de tranziție energetică.

Totodată, analiza relevă o serie de provocări care trebuie avute în vedere. Printre acestea se numără riscul de supraproducție în perioadele de producție maximă, cu posibila apariție a prețurilor negative, dependența de importuri în perioadele fără producție solară sau eoliană, necesitatea de dispecerizare și echilibrare a rețelei electrice, precum și riscul de congestii la nivelul infrastructurii.

Pentru soluționarea acestor probleme, centralele care produc energie electrică din surse regenerabile urmează să fie dotate cu capacități de stocare a energiei. Integrarea sistemelor de stocare (BES) va permite reducerea dependenței de importuri, evitarea pierderilor economice și prevenirea apariției prețurilor negative, va asigura flexibilitatea și dispecerizarea eficientă a rețelei, va facilita integrarea pe piața de energie și va contribui la gestionarea mai bună a congestiilor din sistem.

Desfășurarea licitațiilor pentru energie din surse regenerabilă cu includerea componentei de stocare se regăsește și în Scrisoarea de intenție (Letter of Intent) semnată între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025. autoritățile naționale și-au asumat explicit angajamentul de a lansa licitații pentru acordarea statutului de producător eligibil cu stocare în anul 2025, ca parte a eforturilor de accelerare a tranziției către energia verde și de consolidare a unui cadru transparent și competitiv pentru investiții în sectorul energetic. În vederea implementării acestor angajamente, a fost aprobată Dispoziția Guvernului nr. 64/2025, prin care s-a aprobat Planul de acțiuni privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025–2026. Documentul stabilește etapele-cheie pentru lansarea licitațiilor, inclusiv componentele legislative, tehnice și instituționale necesare pentru desfășurarea acestora în condiții transparente și eficiente. Modificarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil aprobat prin HG nr. 690/2018 reprezintă una din sarcinile necesare inclus în Dispoziția Guvernului nr. 64/2025 pentru a facilita lansarea noilor licitații

Atingerea finalităților propuse va permite: îmbunătățirea și simplificarea procedurii de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil, organizată în conformitate cu dispozițiile legislației naționale; asigurarea unei concurențe efective în cadrul procesului de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil prin atragerea mai multor participanți la licitație și prin stabilirea unor condiții transparente și avantajoase pentru potențialii investitori în sectorul energiei regenerabile și obținerea, în urma procedurii de licitație, a unor prețuri fixe, care să fie reciproc avantajoase atât pentru producătorii desemnați câștigători în cadrul procedurii de licitație, cât și pentru consumatorii finali.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Experiența primelor licitații a demonstrat necesitatea ajustării Regulamentului pentru a corespunde realităților pieței, cerințelor tehnice actuale și noilor prevederi legislative, în special prin:

- clarificarea scopului Regulamentului,
- actualizarea referințelor la cadrul legal primar în domeniul energiei electrice.
- extinderea cadrului de aplicare- includerea centralelor electrice din SRE care au și instalații de stocare a energiei.
- definiții actualizate și completate – revizuirea și completarea noțiunilor („cerințe tehnice”, „construcția a centralei electrice pentru producerea de energie electrică din SRE”, „foaie de parcurs”, „investitor”, „abateri materiale” etc.).
- sporirea gradului de transparență prin introducerea etapei de clarificări a documentației de licitație ca etapă obligatorie, răspunsurile oferite fiind publice și accesibile tuturor părților interesate;
- clarificări referitor la participarea în consorțiu și a statutului acesta- reglementarea explicită a modului de participare în consorțiu și a responsabilităților membrilor acestora.
- actualizare termenelor și condițiilor pentru prezentarea contestațiilor.
- excluderea posibilității de participare la licitație cu centrale existente.
- introducerea obligațiilor suplimentare față de producătorii eligibili mari.
- condiții de returnare a garanției de bună execuție în funcție de capacitatea pusă în funcțiune;
- obligația punerii în funcțiune a instalației de stocare odată cu centrala electrică.

În ansamblu, modificările aduse întăresc caracterul obiectiv și predictibil al licitațiilor, creând condiții mai favorabile pentru atragerea investițiilor în sectorul energiei din surse regenerabile și pentru funcționarea sigură și eficientă a sistemului electroenergetic.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare În procesul de elaborare a proiectului au fost avute în vedere mai multe opțiuni alternative, însă acestea nu au fost considerate viabile. Prima alternativă a fost menținerea cadrului normativ existent, fără modificări. O altă opțiune analizată a fost adoptarea unui act normativ complet nou, care să înlocuiască integral hotărârea în vigoare. Această soluție, deși ar fi permis o regândire de la zero a cadrului legal, ar fi necesitat mai mult timp, ar fi presupus costuri suplimentare și ar fi creat riscul apariției unor discontinuități în aplicarea normelor, afectând stabilitatea juridică și predictibilitatea pentru participanții la licitații. Tergiversarea proceselor presupune. Totodată și nerespectarea obligațiilor asumate de Guvernul Republicii Moldova prin Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică a Republicii Moldova, care prevede lansarea noilor licitații, până la sfârșitul anului 2025. De asemenea, a fost luată în considerare posibilitatea de a reglementa anumite aspecte prin instrucțiuni sau ordine interne. Totuși, această abordare nu ar fi avut forța juridică necesară pentru a asigura aplicarea uniformă a regulilor la nivel național și nici nu ar fi garantat respectarea principiilor de transparență și tratament egal pentru toți investitorii. Din aceste motive, soluția considerată cea mai adecvată a fost modificarea și completarea cadrului normativ existent, ceea ce permite atât păstrarea continuității și a stabilității juridice, cât și introducerea elementelor noi necesare pentru îmbunătățirea și modernizarea procesului de organizare a licitațiilor.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public Prin modificările aduse se stabilește expres perioada de activitate a Comisiei de licitații, care este un organ colegial fără personalitate juridică format din reprezentanții mai multor autorități și instituții publice. Totodată, responsabilitatea de a monitoriza obligațiile asumate de către producătorii eligibili mari, au fost transferate de la Comisia de Licitații către Ministerul Energiei.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative Aprobarea și implementarea proiectului nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare și nu presupune alocarea de mijloace financiare din bugetul de stat. Intervenția propusă nu implică modificări instituționale sau crearea unor structuri noi, măsurile urmând a fi puse în aplicare prin utilizarea cadrului existent. Monitorizarea implementării va fi realizată în limita atribuțiilor și obligațiilor legale ale autorităților publice competente, în special de către Ministerul Energiei. Prin urmare, proiectul nu necesită suport financiar din partea bugetului de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat Implementarea modificărilor propuse are un impact direct asupra sectorului privat, în special asupra investitorilor interesați să dezvolte proiecte în domeniul producerii energiei electrice din surse regenerabile, cu elemente de stocare. Schema de sprijin preț fix este o schema de ajutor de stat, prin care producătorului eligibil mare i se garantează procurarea energiei electrice produse din SRE de către centrala electrică pentru care i s-a oferit statutul, timp de 15 ani. Prin alocarea cotelor de capacitate pentru implementarea mecanismului de sprijin cu preț fix, în special pentru tehnologia eoliană integrată cu sisteme de stocare (170 MW eolian + 22 MW stocare) și prin modificarea proiectului de Regulament se creează un cadru investițional atractiv, transparent și predictibil, pentru lansarea unei noi runde de licitații până la finele anului 2025.

E important de menționat că deși se prevede obligativitatea instalării BESS pentru a participa la licitație, schema de sprijin nu va acoperi costurile pentru BESS. Instalația BESS va fi utilizată de investitor nu numai pentru a reduce dezechilibrele, ci și pentru alte scopuri, la discreția investitorului, bateria putând fi încărcată și de la rețea.

În prezent art. 37 alin (7)-(11) din Legea nr. 10/2016 prevede că pentru centralele electrice eoliene, dacă poziția netă măsurată a producătorului eligibil din cadrul grupului de echilibrare al furnizorului central se încadrează în intervalul de $\pm 8\%$ față de poziția netă contractuală, furnizorul central nu calculează dezechilibrul, iar costurile dezechilibrelor aferente acestui interval de toleranță sunt suportate de furnizorul central și transferate furnizorilor consumatorilor finali prin prețul reglementat pentru energia din surse regenerabile, până la stabilirea unei piețe pe parcursul zilei lichide; în cazul depășirii intervalului, dezechilibrul se calculează doar pentru cantitatea ce depășește limita, prețul dezechilibrului pozitiv fiind limitat inferior la 50% din tariful fix/prețul fix/prețul de exercitare, iar prețul dezechilibrului negativ fiind limitat superior la 200% din aceleași valori. Astfel, prin instalarea BESS, investitorul își va putea acoperi dezechilibrele negative, care sunt taxate până la 200 % din prețul fix, oferit în cadrul licitației. Prin urmare, investitorul din schema de sprijin va beneficia doar de prețul oferit pentru energia electrică generată de la centrală eoliană.

În schimb cu bateria de stocare va putea participa pe celelalte piețe, cum ar fi pieței serviciilor de sistem și pieței energiei electrice de echilibrare, fără a supracompensa investițiile făcute de investitor.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Modificările propuse vor genera efecte sociale pozitive, prin stimularea investițiilor în sectorul energetic și, implicit, prin dezvoltarea unor noi proiecte în domeniul surselor regenerabile de energie.

Investițiile care vor fi atrase prin mecanismul de preț fix, în special pentru tehnologiile eoliene combinate cu stocare (170 MW) și unități dedicate exclusiv stocării (cca 22 MW), vor genera efecte economice și sociale pozitive la nivel local și național. Acestea vor impulsiona crearea de noi locuri de muncă în sectoarele construcției, instalării și operării centralelor, vor dezvolta competențe profesionale și vor stimula furnizorii locali de bunuri și servicii. Implementarea acestor proiecte va avea un efect de multiplicare economică, în special în zonele rurale și mai puțin dezvoltate. Alocarea unei capacități de 170 MW de energie eoliană cu stocare, prin intermediul celei de-a doua licitații, reprezintă un pas esențial pentru dezvoltarea durabilă a sectorului energetic național. Analiza efectuată pe baza rezultatelor primei licitații (165 MW) evidențiază atât efecte economice și sociale directe, cât și contribuții semnificative la obiectivele de mediu și la tranziția energetică.

În plan economic și social, se estimează că investițiile aferente noii licitații vor genera noi locuri de muncă temporare pe durata fazei de construcție, instalare și racordare, precum și locuri de muncă permanente pentru operarea și întreținerea centralelor și a instalațiilor de stocare. Aceste proiecte vor stimula, de asemenea, dezvoltarea pieței locale de servicii și bunuri, prin creșterea cererii pentru materiale de construcție, echipamente electrice, transport și logistică, contribuind concomitent la majorarea veniturilor bugetelor locale prin taxe și impozite. Totodată, va fi impulsionată formarea și specializarea forței de muncă în domeniul tehnologiilor verzi, ceea ce reprezintă un avantaj competitiv pe termen lung.

Pe termen lung, extinderea capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile contribuie la consolidarea securității energetice a țării, prin reducerea dependenței de sursele externe de energie electrică. Creșterea ponderii energiei produse intern, din surse regenerabile, va avea efecte directe asupra stabilizării și potențialei reduceri

a prețurilor la energie, în beneficiul consumatorilor finali. De asemenea, diversificarea surselor și integrarea tehnologiilor moderne sporesc reziliența sistemului energetic, reducând vulnerabilitatea la șocuri externe.
4.5. Impactul asupra mediului
Implementarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra mediului, prin stimularea investițiilor în capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile și prin promovarea integrării soluțiilor de stocare a energiei. Creșterea ponderii surselor regenerabile în mixul energetic contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la diminuarea poluării aerului, având un efect benefic asupra sănătății populației și asupra calității mediului înconjurător. Din punct de vedere al contribuției la obiectivele energetice, prima licitație pentru 165 MW eolian a acoperit aproximativ 5,6% din ținta națională de 30% energie regenerabilă în consumul final de electricitate până în 2030. Prin adăugarea celor 170 MW eolian cu stocare, aportul suplimentar estimat este de 5,8%, ceea ce înseamnă că, în total, doar din proiectele eoliene licitate până acum, se va acoperi circa 11,4% din obiectivul național. Impactul de mediu este la fel de relevant. Dacă pentru capacitatea de 165 MW s-a estimat o reducere de 1.368.000 tone CO₂, pentru 170 MW se anticipează o reducere de aproximativ 1.412.000 tone CO₂. Aceasta echivalează cu emisiile anuale a peste 310.000 de autoturisme, ceea ce reprezintă un aport substanțial la decarbonizarea economiei și la respectarea angajamentelor Republicii Moldova privind combaterea schimbărilor climatice.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu a fost identificat alte impacturi și informații relevante.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Proiectul nu conține norme de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul de inițiere a proiectului a fost plasat pe platforma web (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14744) în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.
7. Concluziile expertizelor
Urmează a fi supus expertizei juridice și anticorupție
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea proiectului Hotărârii Guvernului nu implică modificări la cadrul normativ existent.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Elaborarea de către Comisia de licitații a documentației de licitații